

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXVII (31)

Štev. (No.) 37

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. septembra 1978

Komunizem ima časa na preostajanje

Kakor tisti polž, ki se mu je zahotelo sočne solate na sosedovem vrtu, pa je bil vmes visok gladek zid. Polž ga poskuša prelezati. Ponesreči se mu enkrat, desetkrat, stokrat. Vselej začne znova od tal, kjer je prvič prišel — in končno se mu posreči priplezati do vrha. Pot navzdol na drugi strani je bila lahka. Če tam ne bo nikogar, ki bi pazil, kaj se ob zidu dogaja, bo kmalu videl na svojem vrtu sosed družino slinarjev in njih razdiralno delo. Če bo pa pazil in potresel mejo z živim apnom ali z različni tekočinami, ki polžu pomenijo smrt, bo rešil svojo zelenjavo.

Tako sili k sosedu komunizem. Svojo dobro premišljeno propagando in neprestano nadziranje in priganjanje od zgoraj, nikdar ne reče, da je njegov načrt propadel in da bo njegova propaganda prenehala.

Če pogledamo k nam domov, lahko prav jasno razlikujemo posamezna obdobja vsiljevanja komunistične ideje nekomunističnemu narodu.

V desetletju po koncu vojne, je „zmagovalec“ pokazal premagancem vse oblike maščevanja in sovraštva, ponižujoč svoje idejne nasprotnike na stopnjo brezpravne raje in ji ni dal nobene možnosti, da bi se kakorkoli uveljavljala. Le tu in tam so izpulili iz te brezpravne mase koga, ki se je „spreobrnil“, ki je „uvidel zločinsko pot“ protikomunistov, ki se je „vključil“ v novo socialistično družbo. Ogromna večina je ostala, kar je bila. Umaknili so se v nevidnost, zadovoljili so se z najskromnejšo obliko preživljanja in molče trpeli preganjanja, preziranjaja, poniževanja, krivice in ječe.

Komunisti so uvideli, da tako ne bodo uspeli. Spremenili so svojo taktiko. Hoteli so postati prijatelji in pokrovitelji tistih, ki so jih včeraj preganjali in pobijali: vere, Cerkve, moralnih vrednot in človekovih pravic. Nekaj so res storili. Duhovnikov več ne obešajo, škofov več ne sežigajo, cerkva več ne rušijo. In katoličani, toliko let preganjani, so se kar oddahnili v tem navideznem miru, ki jim dovoljuje, da smejo skromno, nevidno dihati. Vdali so se v to, da v javnem življenju za vernike in njihovo cerkev ni mesta.

Nobena stvar pa komunistov bolj ne razburja, kakor kak množičen pojav katoličanov, pa naj bo to romanje na Brezje, zborovanje v Baragovi rojstni fari, ali pa navadna procesija, ki ji ne dovolijo pomikati se po cestah in „ovirati promet“. Kadar bi hoteli katoličani pokazati malo bolj glasno, da še živijo, pride ponoven pritisk, ponovne grožnje in nove omejitve, ki naj bi jim dopovedale, da sicer smejo verovati, če se ne morejo še znebiti zastarelih verskih marenj, da pa v javnem življenju ne smejo obstajati. V tem je komunizem brezkompromisen.

Komunisti so uspeli. Katoličani so postali skromni in ubogljivi, hvaležni, da jih več ne streljajo in ne vodijo po ječah. Poudarjajo svojo lojalnost do vladajočih, priznavajo, da so se razmere izboljšale, čeprav je še tu in tam kaj, kar čaka ugodne rešitve v korist katoličanom. Slovenski katolicizem nima več poklica za mučeništvo, niti skupine, niti posamezniki.

Ni čudno, da se rdečim zdi vedno bolj neprijeten glas tistih, ki žive izven dosega njegove knute. Kaj vse bi dali, da bi ne bilo svobodnih glasnikov resnice o razmerah v naši domovini. Kolikokrat so se že brezuspešno zaganjali v to zločinsko, veleizdajalsko in trdoživo emigracijo, ki se je umaknila v svobodo. S pskovkami in lažmi je niso mogli prisiliti k molku. Dolga leta so o njej molčali, kot bi je ne bilo. Čakali so, da se sama razkroji: stari bodo pomrli ali pa utrjeni umolkli, mladi pa se za to ne bodo zanimali več. Pa so se ušeli. Starih je res vsak dan manj, pri nas in pri njih, a mladi rod sledi pot svojih prednikov. To mora rdečim vohunom potrditi en sam pogled na katerokoli prireditev slovenskih emigrantov: versko, narodnostno, bo-

JUGOSLOVANSKI POSKUS

Tak je v slovenščino prevedeni naslov knjige v angleščini o današnji Jugoslaviji (The Yugoslav Experiment 1948—1974; 431 strani, University of California Press). Knjigo je napisal Dennison Rusinow in je izšla istočasno z ono, ki smo o nji govorili nedavno tega in ima naslov The Yugoslavs (avtor Duško Doder, izšla pri Random House v New Yorku). Kot je bila prva, je tudi sedanja vredna, da o nji nekaj zapišemo, saj obravnava zadeve naše rodne domovine. Pisatelj dr. Dennison Rusinow je raziskovalni učenjak ameriških univerz na licu mesta in je živel deloma v Jugoslaviji deloma v Avstriji vse od leta 1963. V tem obširnem času je mogel obvladati cele gore dokumentarne snovi, kakor so jo smeli in mogli ob vsakem obratu ali preumernitvi partijske linije razkriti komunistični prvaki, teoretiki, žurnalisti in raziskovalci.

Neizogibno za učenega specialista je to, da osredotoči svoje enakoročno in izčrpno raziskovanje na znano borbo znotraj komunistične partije, katere se je bila razvila preden so bile izvedene velike politične in ekonomske reforme v obdobju 1965-66. Takrat je vse kazalo, da se bo razvoj jugoslovanskega komunizma obrnil v smer večje politične, socialne in gospodarske svobode, in se približal — vsaj do neke meje — konceptu demokratičnega javnega življenja. Še nam je v spominu, kako so takrat razglašali povsem novo, drugačno vlogo komunistične partije, kot jo je ta igrala dotlej: partija, ki so jo prekrstili v Ligo komunistov Jugoslavije (in zavrgli ime partija) naj več vsemogočna ne gospoduje in si ne lasti nesporne oblasti v javnem življenju. Spremeni naj se v Zvezo komunistov, čije namen in naloga naj bo v bodoče — ne gospodstvo in ne omejena oblast — ampak le ideološko vodstvo v razvijanjem dobrohotnih smeric in predlogov za uspešno rast „socializma“ v politiki in gospodarstvu, kakor tudi na drugih področjih družbene aktivnosti. Ta obrat je bil res zgodovinske narave, iz njega je zrastel koncept samoupravljanja na gospodarskem sektorju, pa tudi znatni premiki pri uravnavanju kreditne politike, kakor tudi v odnosih posameznih republik do federativne uprave v Beogradu.

Če bi se bila uveljavila ta na ljubljanskem kongresu sprejeta politična linija partije, bi bila po mojem mnenju

jevniško. Stari že izginjajo in morju mladih, ki so polni navdušenja in optimizma.

A polž rdeče propagande se ne utruje. Zadnje čase opažamo po vseh slovenskih emigrantskih središčih poskuse, da se komunisti kot dobri Slovenci, pošteni ljudje in iskreni naši prijatelji skušajo vrniti v naša društva, na naše prireditve, v našo bližino, češ, da je že čas, da stare spore pozabimo in si postanemo prijatelji, ki gledamo le v bodočnost in v srečo naše lepe domovine. Konzularni zastopniki se trudijo, da bi med „izdajalci“ dobili prijateljev. Vabijo jih na večerje, silijo na njihove domove in pojejo že znano pesem, da je prišel čas pozabe in skupnega dela. Posredujejo „kulturne obiske“ godbenikov, pevcev in igralcev iz domovine. Vabijo na obisk stare domovine in izletnikom pripravljajo slovesne sprejeme, pogostitve, predavanja itd. Izredno se zadnje čase trudijo, da bi med „begunci“ samimi dobili koga, ki ima vsaj nekaj ugleda in ki bi si upal med svojimi javno nastopiti v brambo rdečega režima. To se jim kar lahko posreči tam, kjer je novejša, tzv. ekonomska emigracija pomnožila vrste onih, ki so iz načelnih in političnih vzrokov zapustili domovino pred tridesetimi leti.

Novice o takih poskusih nam prihajajo z vseh koncev. Majhna skupina v Brazilu se kar ne more ubraniti lju-beznivemu snubljenju tamošnjih konzularnih zastopnikov. Kanada in USA nudita isto sliko. Zadnje čase prihajajo iz Avstralije vesti, da se je rdeči režim z vso silo vrgel v boj proti

današnja notranja slika Jugoslavije mnogo drugačna kot je v resnici. Pojavili so se, kot se spominjamo, razni Nikežiči, Tripaloji, Kavčiči in njim sorodni partiji, ki so načrt za tako spremenjeno notranjo sliko Jugoslavije hoteli praktično uresničiti. Bili so krepki na delu, toda kmalu se je začel čutiti odpor zlasti iz vrst stare partizanske garde, ki je privedel do hudih in za enotnost partije nevarnih notranjih trenj in borb, dokler ni Tito s svojimi najzvestejšimi sopotniki na sestanku v Karadžorževu napravil takemu razvoju konec. Brutalen konec. Dr. Rusinow vse to iz dobljenih dokumentov podrobno opisuje ter imenuje dobo 1971-72 „Nationalities crisis“.

Tudi njegove sklepne misli so podobne Doderovim, ko ugotavlja dobesedno takole: „Zgodovina Jugoslavije... od l. 1948 dalje ni torej dejansko izpričala ničesar, razen zaprepaščujočo gibčnost in prilagodljivost Jugoslovancov, tako voditeljev kot onih, ki jih ti vodijo; neizčrpno in dostikrat zmešano voljo za eksperiment.“

Človek ima vtis, da take besede ne pomenijo globokega pöklona notranje-političnim krmarjem jugosl. politike.

Glede bodočega razvoja razmer v naši stari domovini je dr. Rusinow mnenja, da bi utegnili biti mogoče, da bi se razvoj končal v srečnem pristanku demokracije. Vendar takoj pojasni, da je mnogo bolj verjetno, da „Jugoslavija postane le neka druga na nizkem nivoju sloneča država, ki zmerno zatira svoje ljudi, je polovično uspešna in na pol avtoritarna, vlada jo oligarhija med seboj srpte elite, v njeni družbeni sestavi so mnogi ljudje svobodni, in sodelujejo, mnogi pa ne.“

Avtorjeva napoved za bodočnost Jugoslavije je nejasna, dvomljiva in negotova — drugačnaka tudi biti ne more z ozirom na dejstvo, da nad to državo visi vrsta težkih vprašanj, katerim odgovora nihče ne more vedeti. A iz vsega opisa in iz zaključkov v knjigi sije resnica, da tamkajšnji komunistični režim z mogočnim Titom na čelu ni pravzaprav znal in ne mogel rešiti nobene osnovnega faktorja za notranjo konsolidacijo in zunanjo varnost te težko preizkušane, z bratsko krvjo politične dežele. Ob Titovem koncu se nahaja naša domovina v večji negotovosti kakor kdaj koli v svoji zgodovini.

Dr. Rusinowa študija to resnico znova potrjuje. L. P.

tamošnji protikomunistični skupnosti. Ves boj vodi konzulat. Med Slovenci je tam večina ekonomskih emigrantov, ki so doživeli rdečo dresuro v domovini in ki nimajo ne načelne zrelosti ne volje, da bi se rdeči propagandi ustavili. Par ljudi, ki so se izvabljali po komunistih in v želji, da bi nekaj pomenili, predali rdečim vodam, poskušajo z vsemi sredstvi povzročiti razdor v protikomunističnih organizacijah, ustanavljajo nove, kjer se jim razdor ne posreči in so glasniki gesel, ki jim jih na konzulatu diktirajo. Avstralski primer je živ zgled, kako težko se slovenska emigracija vzdrži načelno in narodnostno na pravi poti, če nima močne skupine inteligentov, ki jo vodi. Avstralija jih razen par častnih izjem, nima.

Celo Slovenci v Argentini, ki komunistom in vsemu slovenskemu svetu veljamo kot najbolj uporni, trmasti in nedostopni ljudje, kadar nam kdo hoče soliti pamet, rdeči ne odnehaajo s svojimi poskusi. Zaenkrat sicer nimajo vidnih uspehov, vendar se sliši, da je ta ali oni slabič ali vseznal že šel na konzulat na šilce slivovke in grizljaj kranjske klobase. Pošiljajo nam časnikarje, ki znajo naše razmere tako opisovati, da se ob vsaki črki vidi, koliko trpe, ko morajo priznati resnico o naši slovensko misleči in govoreči mladini, o naših šolah, društvih, ustanovah, tisku itd.

Zgodba o polžu se bo nadaljevala. Komunizem ne bo odnehal. Zmagal pa bo v tem boju tisti, ki bo vzdržal do konca. Če ostanemo kar smo, govori bodočnost nam in prid. li

El armamento mundial

En un reciente editorial de “La Prensa” de Buenos Aires, se citan cifras emanadas del informe del Instituto Internacional de Estudios Estratégicos, sobre la producción y venta mundial de armas, tanto nucleares como convencionales, además de tanques, aviones y naves de guerra.

Con referencia a dicho informe, tras un somero análisis de las cantidades allí anotadas, el artículo expresa:

El informe es revelador de un estado mundial paroxístico y de una insensatez demencial. Porque ¿cómo es posible hablar de paz y pensar en la armonía universal según la fervorosa esperanza de la humanidad, en medio de este denso trasiego de armas de capacidad destructiva tan formidable? ¿Cómo admitir que los dirigentes de las grandes potencias puedan vivir con una relativa normalidad, reírse con sus hijos y entregarse al reposo en medio de esta visión apocalíptica de armamentos contruidos y vendidos al mejor postor incesantemente? ¿Cómo puede el ánimo público permanecer impávido ante estos artefactos para la muerte en masa y sin misericordia? ¿Los “gobiernos del pueblo” y los representantes populares de los países libres “miran hacia otro lado”?

El mundo está derivando sobre el filo de la navaja, no obstante las reiteradas reuniones de sonrientes jefes de Estado y las conferencias en los foros internacionales, y los caudalosos discursos en favor de la paz.

Y ante el asombro que provocan estos hechos tan absurdos cabe aún otra pregunta: ¿Cómo puede ser que la inteligencia dominante no alcance a eliminar la insensatez para conducir a los dirigentes al predominio de la razón, opuesto decididamente al desenfreno de la fuerza?

Es de esperar aún que aquélla vuelva a presidir las relaciones humanas con la total potencia del espíritu, porque al otro lado está el abismo para la civilización.

Človek z zastavo v upognjeni hrbtnici

NOV KOČBEKOV INTERVJU

V listu „Hrvatska država“, ki ga izdaja v Münchenu Ivo Jelić, so bili v avgustu številki objavljeni trije intervjuji, ki jih je imel letos meseca marca Vladimir Marković iz Beograda z Edvardom Kočbekom in Francem Miklavčičem v Ljubljani ter dr. Franjom Tudžmanom v Zagrebu.

Marković pove, da je bil Kočbek borec NOB od leta 1941, vodja krščarskih socialistov in pravi, da je bila to najmočnejša politična grupacija za komunisti v Osvobodilni fronti. Je pesnik, književnik in stanuje v centru Ljubljane. Nato navaja, da mu je Kočbek pripovedoval, da je bil takoj po vojni približno eno leto minister prosvete v Jugoslaviji, nato je bil minister prosvete in kulture v Sloveniji. Kočbek je Markoviću tudi pripovedoval, da so se komunisti bali, da bi v njem odkrili možnega političnega nasprotnika, ki se bo ob prvi priliki z njimi ideološko sporekel. „Ko sem izdal svojo prvo knjigo avtobiografije,“ je nadaljeval Kočbek, „so nekateri moji slovenski komunistični tovariši videli v njej nekaj nemarksističnih tez in izjav in so mi svetovali, da naj tako ne pišem.“ Nato se je Kočbek pritoževal, da so njegove pesmi prevedene na češki, poljski, nemški, italijanski in na druge jezike, le na srbo-hrvaški in na ostale jezike jugoslovanski narodov ne. Ko se je še govali, da ima veliko obiskov mladih Slovencev, ki se z njim pogovarjajo, je dejal dobesedno:

„Proti koncu vojne so Nemci in bela garda nasilno mobilizirali veliko število mladih Slovencev in domobranske vrste. Mnogi od teh mladih Slovencev so bili pri Pliberku, ne da bi kdaj sprožili en sam strel proti partizanom in ne da bi imeli kakršenkoli zločin na vesti, brez vsakega sojenja ali sodbe pobiti. Očividno so se nekateri bali, da ne bi ti mladi Slovenci, če bi se vrnili na svoje domove, mogli postati rezerva za kontrarevolucijo...?! Vendar jaz vem in to tudi še danes odločno trdim, da bi bilo te mlade ljudi zelo lahko prevzgojiti, da bi postali lojalni in koristni državljani nove Jugoslavije. Ko smo mi, to je vodstvo Osvobodilne fronte, zvedeli za to in smo protestirali, nam je bilo rečeno, da te vesti o ubijanju domobrancev niso resnične. Vendar, kot se je pokazalo kasneje, je bilo to v glavnem resnično. A mnogi pravi zločinci, kvizlingi in krvniki slovenskega naroda so medtem nemoteno in brez ovire zapustili državo in pobegnili v inozemstvo.“

Nato je Kočbek govoril o intervjuju z Borisom Pahorjem, ki je bil objavljen v Zalivu in kjer je priznal množični pokol domobrancev, po skoraj tridesetih letih, medtem ko niti v Sloveniji niti v Jugoslaviji, še manj pa v svetu, to ni bila nobena tajnost. V nadaljevanju intervjuja se je Kočbeku zdelo važno, da je opisal Markoviću še sledeči dogodek:

„Dr. Josip Vidmar je še vedno nesporna avtoriteta v kulturnem in javnem življenju Slovenije. Pred kratkim je poznan in zaslužen narodni umetnik

iz Slovenij gradca, moj dober prijatelj, slavil svoj delovni jubilej. Organizator proslave je poudaril, da naj na to proslavo, kjer bodo prisotni najvišji družbeno-politični funkcionarji Slovenije in cele SFRJ povabijo tudi mene. Vendar me le niso povabili; pač pa me je umetnik sam telefonsko poklical, da naj gotovo pridem. V določenem času sem se pojavil v mojo soprogo in sem pred začudenimi organizatorji proslave iskreno čestital svojemu prijatelju. Tu je bil tudi tovariš Stane Dolanc z ženo, ki je na prisrčno pozdravil in nas povabil, mojo soprogo in mene, da z njim gremo v dvorano, kjer se bo vršila prireditev. Ko sem tovarišu Stanetu Dolancu povedal, da nismo dobili povabila na proslavo, je Stane Dolanc vprašal zmedene organizatorje: ‘Kako to, da Kočbek ni dobil povabila?’ Moja soproga in jaz smo rekli, da mi sami ne želimo prisostvovati proslavi in smo odšli.“

Ves ta intervju Markovića s Kočbekom prav nič ne olepša Kočbekove podobe kot človeka in narodnega delavca. Že tedaj mu je bilo težko verjeti, da je šele po skoraj 30 letih zvedel za pokol domobrancev. Vsak se je tedaj vprašal, zakaj ni izvajal nobenih posledic, če je tedaj, kot trdi sam, zvedel za pokol domobrancev. Kako je mogel še ostati v družbi tistih, ki so odgovorni za ta pokol. Kot vidimo iz zgornje njegove izjave o pobitih mladih Slovencih, Kočbek ne obsoja, da so jih partizani pobili, ampak obžaluje, da niso ostali živi, ker bi jih bilo po njegovem lahko prevzgojiti v — komuniste. Ali ni to cinizem? Plošča, ki jo je navil o pravih zločincih, kvizlingih itd., ki so pobegnili v svet, je že obrabljena do dolgočasje. Kočbek bi na vsak način še vedno rad igral neko posebno vlogo in užival izjamen položaj. Po zadržanju je več kot lojalen do komunističnega režima; v navidezni opoziciji pa je le v toliko, da mu ne škoduje v ugodnem položaju. Kako je bil srečen in počaščen, ko se je tovariš Stane Dolanc zanimal zanj. Res je beden ta „krščanski“ socialist, če pomislimo na herojske ruske, češke in druge oporečnike.

KOČBEK IN PAHOR

Tržaški pesnik Boris Pahor je nedvomno mojster slovenske besede. Stalno tudi zagovarja pluralizem. Ni pa dosleden, ker ga ne priznava vsem. Tako npr. v reviji Zaliv ne omeni publikacij, ki jih dobi v oceno, če izhajajo npr. iz emigrantskih krogov. Pri njem je važno kdo in ne kaj. Po tolikih letih se še vedno ne more priklopiti do spoznanja, da je bil v Sloveniji med vojno in okupacijo edini namen Osvobodilne fronte izvesti komunistično revolucijo. Ker je bilo vse drugo le sredstvo za doseg tega cilja, zato so postavili komunisti v Ljubljani najmočnejši spomenik zmagi revolucije, ne pa boju proti fašizmu. Pahor bi to mogel spoznati na zelo enostaven način:

V roko naj bi vzel Bakuninov katekizem in ob njem zasledoval prikaz razvoja dogodkov med okupacijo od aprila (Nad. na 2. str.)

TROJEN SUNEK IZ MOSKVE

IRAN, RODEZIJA IN NIKARAGUA

Ni dvoma, da so že dolgo pripravljali načrte v Moskvi in jih sedaj spet odkrito izvajajo istočasno na treh točkah sveta: komunistične režime bi radi vzpostavili v Iranu, v Rodeziji in v Nikaragui, se pravi v Aziji, v Afriki in v srednji Ameriki.

Najbolj prikrito izvajajo načrt v Rodeziji, dasi že najdalj časa. Zanimali so neke vrste državljansko vojno med dvema gverilskima skupinama, ki se obe borita proti režimu belca Smitha in ki bosta med seboj obračunali, čim bo konec belega režima v Rodeziji konec letošnjega leta. Komunistična gverila v Rodeziji namreč noče pod nobenim pogojem sovladati z nekomunistično gverilo, če in ko bo konec Smithovega režima. Sovjeti hočejo na vsak način iz Rodezije ustvariti novo Angolo in tako svoje novo oporišče v Afriki, ki bo mejilo na najdragocenejši plen v Afriki, katerega si želi Moskva: Južno Afriko. Načrt je dolgoročen, toda ga doselej iz Moskve vztrajno in potrpežljivo izvajajo.

Nič drugače ni z Iranom. Iranski šah Pahlevi je sicer moderniziral državo, uvedel vrsto socialnih ukrepov za zboljšanje življenjske ravni prebivalstva in oborožil iransko vojsko z najmodernejšim orožjem. Bogat na petroleju, si je Iran mogel privoščiti zvišanje življenjske ravni, dasi ostajajo mnogi predeli države še vedno močno nerazviti. Moskovski vojaško in socialno močan Iran seveda ne prija. Direktno dostop do perzijskega zaliva gre čez Iran. Zato mora šahu preprečiti izvedbo njegovih načrtov in ustaviti nadaljnji mirni razvoj v državi. Izgrede v Iranu prejšnji teden so pripravili in izpeljali moskovski agenti ob sodelovanju z iransko KP. Precej krvi je steklo po nekaterih iranskih krajih, predno je šahovi vojski uspelo vzpostaviti mir, ki pa ostaja prisilen. Revolucionarna gesla proti šahovi dinastiji so ostala samo zadušena, ne pozabljena.

Moskva je preko Havane znova poslegla na ameriško celino v Nikaragui. Drži, da spada Nikaragua med srednje-ameriške države, ki so praktično last nekaj veleposestniških družin. Nikaragua

guo vlada že 40 let družina Somoza, življenjska raven prebivalstva pa je silno nizka. Drži tudi, da ZDA, ki so bile v Srednji Ameriki dejanska kolonialna sila v desetletju po prvi svetovni vojni, niso skoro nič poskrbele za družbeno pravičnost na tem področju. Drži pa tudi, da še sedaj, ko Moskva po vseh kontinentih odkrito prodira v svojih imperialističnih načrtih, na ameriški celini mnogi režimi ne spregledajo in trdovratno vztrajajo na preživetih družbenih strukturah, ki jim temelje neopazno izpodjedajo svetovni komunizem s svojimi cenanimi gesli, tako vabljivimi za neuke, a pravičnosti lačne delavske in kmečke množice.

Tako je sedaj v Nikaragui marksistična gverila izbruhnila na dan proti Somozovi diktaturi, si nadela ime borca za osvoboditev izpod ameriške oblasti v desetletju po prvi svetovni vojni, grala. Sandina in sprožila državljansko vojno, ki je že zahtevala veliko število smrtnih žrtev.

Iz Washingtona in drugih ameriških prestolnic zaskrbljeno opazujejo razvoj, iz bojazni, da se ne bi Nikaragua spremenila v novo Kubo na ameriški celini. Ko je Castro sprejel skupino sandinistov, ki jim pred tremi leti še ni uspelo zanetiti državljanske vojne v Nikaragui in so se umaknili v Havano, nihče več ni mogel dvomiti v njihovo ideološko ozadje. Še manj, ko je Castro pred dnevi zanimal, da bi Kuba kar koli imela opraviti v zvezi z dogodki v Nikaragui.

Moskovski načrti, dasi dolgoročni, so tudi močno prilagodljivi trenutnemu položaju. Dasi je vse tri načrte pripravila že dolga leta nazaj, zadnje popravke pa vnesla vanje pred nekaj meseci, jih je Moskva pred kratkim takoj prilagodila še sedanjemu trenutku, ko je Carter strahovito zapleten v problem miru med Arabci in Izraelom. S Carterjem v Camp Davidu, kjer igra posrednika med egipčanskim Sadatom in izraelskim Beginom, ima Moskva prav te dni povsem proste roke za netenje požarov v Iranu, Rodeziji in Nikaragui. Da bi jim vsaj eden uspel, so požare povzročili istočasno na treh celinah.

Človek z zastavo

(Nad. s 1. str.)

Ia 1941 do junija istega leta. Kakšen je bil tedaj odnos slovenskih komunistov do okupatorjev, to je fašistov in nacistov. Kako in zakaj se je spremenil ta odnos, ko je Hitler prelomil pakt s Stalinom in napadel Sovjetsko zvezo? Zakaj so začeli komunisti med okupacijo pobijati ljudi, ugledne posameznike in cele družine, predno je sploh nastala kaka vaška straža ali domobranstvo? Če ima dobro voljo bo po tej poti prišel do resnice.

Posebno težko nalogo pa si je nadel Pahor, da bi rehabilitiral Kocbeka „na področju narodne zgodovine“. To je Sisifovo delo. Ne bomo razpravljali, ali je Kocbek postal sto odstotni marksist ali ne, tudi ne o tem, kaj prav za prav je. Dejstvo pa je, da je storil vse, kar je mogel, med okupacijo in revolucijo, da je prišel na oblast marksizem, komunistična diktatura in režim, s katerim pa Pahor tudi ni zadovoljen. Da je bil Kocbek v službi marksizma in da je dal svoje ime in pesniški renome v službo komunistični revolucionarni Osvobodilni fronti, dokazuje tudi pismo, ki ga je pisal 14. decembra 1942 Kardelj Titu in ga je v zadnjem Zlivi objavil Pahor. Pismo glasi:

„Nujno je, da se kot podpredsednik kooptira en Slovenec. Naš predlog je za

krščanskega socialista prof. Kocbeka E-da. To se nam zdi potrebno iz dveh razlogov: da bi lažje tolkli v Sloveniji belo gardo in da bi lažje tolkli v inozemstvu londonsko vlado s tem, da je eden od podpredsednikov Sveta katolik. Pripominjam, da je Kocbek kot katoliški ideolog in književnik (pesnik) zelo znan v inozemstvu, posebno v Franciji in na Češkem, kar bi nam zelo olajšalo položaj. Razen tega se bodo naši krščanski socialisti obrnili s posebno izjavo na katolike Francije, Češke in Poljske, naj se borijo na strani ZSSR. Tako bi njegov položaj kot položaj podpredsednika Sveta zares veliko koristil.“ (Zaliv, štev. 1-2, 1978, str. 100)

To pismo jasno pove, zakaj je Kardelj želel imeti Kocbeka v vodstvu OF.

Zato, da bi lažje v Sloveniji tolkli belo gardo, v inozemstvu londonsko vlado in da bi Kocbek pozval katoličane Francije, Češke, Poljske naj se borijo na strani Sovjetske zveze. In kje je boj proti okupatorju, proti nacizmu in fašizmu?

Leta 1967 je izšla Kocbekova pesniška zbirka „Poročilo“. Tam je Kocbek zapisal tale dva verza, ki vsebujeta bridko spoznanje:

„Zastave so nam zasadili v upognjene hrtenice.“

Kljub temu spoznanju Kocbek nima moči in je nesposoben storiti močnat korak.

M. P.

MEDNARODNI TEDEN

AMERIŠKO obrambno ministrstvo bo potrošilo 767 milijonov dolarjev za zgraditev „pentagona“ v Saudijevi Arabiji. Ministrstvo za obrambo in glavni stan letalstva v Ryadhu bosta stala 460 milijonov dolarjev. Nadaljnjih 272 milijonov dolarjev bo šlo za izboljšanje saudijskih pomorskih oporišč, ostalo pa za zgraditev podzemne vrhovne komande in garaže za 1600 avtomobilov. Pri delih bo zaposlenih nad 1000 strokovnjakov in delavcev. Lansko leto je Saudijeva Arabija nakupila v ZDA najmodernejšega orožja za več kot 4 milijarde dolarjev. Kazno je, da si ZDA v Saudijevi Arabiji gradijo veliko vojaško oporišče na Bližnjem vzhodu.

KUBANSKI komunistični diktator Castro je objavil, da je pripravljen dogovarjati se „s kubansko begunsko skupnostjo v tujini“ za izpustitev več sto političnih pripornikov. V pogajanja ne sme biti vmešana nobena vlada, je izjavil Castro. Od 15.000 političnih jetnikov na Kubi jih ok. 400 Castro ne namerava „nikdar izpustiti na svobodo“, ker da so bili „kolaboracionisti diktatorja Batiste in so imeli zveze s protikomunističnimi begunskimi skupinami, ki še vedno delujejo proti Kubi.“ Menijo, da hoče s to ponudbo Castro zasejati čim večji razdor med 750.000 kubanskih beguncev v ZDA.

PANAM IN NATIONAL LINES, dve največji ameriški letalski družbi, se bosta od 1. oktobra t. l. združili v eno družbo, ki bo opustila polete v komunistično vzhodno Evropo, z izjemo Varšave. Iz njenega omrežja izpadejo Moskva, Budimpešta, Bukarešta, Praga in tudi Beograd.

V DÜSSELDORFU v Zahodni Nemčiji, se je policiji posrečilo najti najbolj iskanega marksističnega gverilca Stolla, ki je bil pri tem ubit ter aretirati njegovega tovariša Schulza, medtem ko druga dva gverilca še iščejo. Stoll je lanskega septembra v Kölnu ugrabil industrialca Schleyerja in ga dal ubiti, pozneje pa tudi neko zahodnonemško letalo ter zahteval izpust iz zaporov več vodij gverilske skupine Baader-Meinhof.

REAKCIONARNI francoski škof Lefebvre je objavil, da bo v kratkem odprl svoje „seminarišče“ blizu Rima. Tja bo preselil 27 svojih „seminaristov“ iz zgradbe v Ecene v Švici. Kazno je, da se Lefebvre ne zna sprijazniti z razvojem v Cerkvi in da se še naprej krčevito oklepa preteklosti.

PAPEŽA JANEZA PAVLA I. je močno prizadela smrt leningrajskega metropolita Nikodima. Na avdienci pri njem je Nikodima zadela srčna kap. Nikodim je bil drugi po funkciji v ruski pravoslavni Cerkvi in njen neke vrste „zunanj minister“, močno naklonjen ekumenskemu zbližanju. Bil je star šele 48 let. Papež Janez Pavel I. je poslal sožalje ruskemu patriarhu Pimenu v Moskvo.

MIROVNA KONFERENCA v Camp David v ZDA, kjer predsednik Carter posreduje med egipčanskim Sadatom in izraelskim Beginom, je trajala ves prejšnji teden v popolni tajnosti. Uradni govorniki so časnikačem samo sporočili, da „razgovori napredujejo.“ Tako Carter kakor Egipčan in Izraelec se nočejo vrniti iz Camp Davida praznih rok pred svoje narode. Papež Janez Pavel I. je pozval vernike, naj molijo za uspeh konference v Camp Davidu, od katere bosta spet odvisna mir ali vojna na Bližnjem vzhodu.

bivajo samo eno desetino svetovnega dohodka in posedujejo manj kot eno stotinko svetovne lastnine; 5) tri četrtine od 800 milijonov nepismenih na svetu so ženske; 6) ženske, skupaj z otroki, predstavljajo tri četrtine podhranjenega prebivalstva na zemlji; 7) v razvijajočih se državah tvorijo ženske 80 odstotkov z otroki med 6 in 16 leti starosti brez šolske izobrazbe.

Zaključila je svojo porazno statistiko: „Dejstvo je, da je bistvo problemov razvijajočih se držav v ženskem vprašanju. Ženske so v razvijajočih se državah najbolj neenake med neenakimi.“

V marsičem ima mozambiška delegatinja prav. Žalostno je samo, da prav razvijajoče se države iščejo svojo rešitev v marksističnem sistemu, ki je v bistvu zatiral sistem.

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Vsekakor je gospodarsko stanje države zašlo v kritično fazo. Tako vsaj zatrjuje večina strokovnjakov, in to izjavljajo podjetniki in gospodarstveniki, ki zaskrbljeno gledajo, kako inflacija nezadržno raste, medtem ko recesija tudi ne omaga.

Porast cen v mesecu avgustu je res presegel optimistične račune vlade. Inflacija tega meseca je bila 7,8 odstotkov, kar Argentino zopet postavi na čelo svetovnega porasta cen. Vladni glasniki, zlasti državni tajnik za trgovino lic. Estrada, izjavljajo, da je hud skok bil zlasti posledica špekulacije. Cene da so poskočile, ker so trgovci računali na povišice plač, ki jih je objavila vlada.

A najhujše je, da te povišice v nekaterih sektorjih sploh niso bile uveljavljene. Država je namreč „dovolila“, ne pa prisilila, da se povišajo delavske plače. Tako so mnoga podjetja, ki se nahajajo v slabem finančnem stanju, „dovoljenje“ preslišala. In precejšnji del uslužbencev in delavcev se je znal pred dejstvom hudega poskoka cen, ne da bi se njim povišale plače. Sedaj na ministrstvu za delo proučujejo možnost, kako bi uredili položaj tem, najbolj zaostalim sektorjem. Vprašanje je le, če bodo našli rešitev, ki ne bi povzročila nov skok cen.

Kar se splošnega gospodarskega stanja tiče, je v samih vladnih krogih huda zaskrbljenost. Tako so člani vojaške Junte poklicali na razgovor gospodarskega ministra. To je bilo prvič, odkar je v veljavi nova struktura oblasti. Po tem novem organigramu ima Junta pravico klicati ministre, da jim informirajo o poteku njih dela, a le potom izvršne oblasti, to je, potom predsednika; ta pa ima pravico, da poklicanega ministra spremlja in se razgovorov udeleži. Tako je general Videla spremljal Dr. Martinez de Hoza, in sedaj vrhovni poveljniki vojske, morarice in letalstva preučujejo ministrovo poročilo. Splošno mnenje je, da bodo vsaj delno spremenili dosedanje gospodarsko politiko, ki se je glede zunanjenega položaja Argentine, zlasti glede trgovske bilance izkazala za uspešno (preseček te bilance v prid državi je

bil 2.600 milijonov dolarjev v prvih šestih mesecih letošnjega leta), kar pa se notranjega položaja tiče, se splošno opazovalcev polasča precejšen pesimizem. Zlasti še, ker je socialna cena tega stanja ogromna, in vedno večji del naroda trpi zaradi izgube kupne moči delavskih plač.

Povrnimo se danes tudi še k snovi argentinsko-čilskega nasprotja. Večkrat smo že omenili ta problem, vzroke in težave. A zanimivo je sedaj, da se vedno bolj polasča javnega mnenja strah, da bi problem pripeljal do oboroženega spopada. Številni glasovi svariijo pred to možnostjo. Večina resnih analistov vztraja na dejstvu, da bi se moralo vprašanje rešiti po vzorcu „skupnega trga“. Da bi na kontinentu, v bogatih zemeljskih in oceanskih predelih uvedli sovlasti zlasti gospodarskih interesov, ki naj bi skupno izkoriščali ribolovna in rudarska bogastva v prid obeh narodov, v duhu bratstva in po zgledu evropskih držav „skupnega trga“.

Dejstvo je, da je v Čilu kampanja proti Argentini precej ostra, in se je zadnje čase tudi v Argentini pojavilo mnenje, in se izrazilo v časopisnih kampanjah, ki govorijo o varovanju suverenosti za vsako ceno.

Mnogi se sprašujejo, kakšni mednarodni interesi proizvajalcev in trgovcev orožja so v ozadju, da so pripravljeni spraviti v boj in prelivanje krvi dva bratska naroda. Čeprav je ta teza sicer fantastična, je tudi ni pustiti popolnoma ob strani, če upoštevamo, kako gnil in nemoralen je današnji svet, in kako se razni gospodarski interesi radi skrivajo pod krinkami raznih „izmov“. Kako sicer spraviti v boj dvoje držav, ki sta se komaj pred kratkim izvil iz krempljev komunistične prevratnosti, in se obe nahajati v težkih gospodarskih problemih?

Zadnje čase je svojo besedo izrekla tudi Cerkev. Razni argentinski škofje so se odločno zoprtavili vsakršni misli oboroženega spopada. Pozivajo k miru, h kateremu je pozival pokojni papež Pavel VI. in izražajo prepričanje, da bo medsebojno razumevanje, krščanska ljubezen in dobra volja privedla do mirne rešitve problema. Bog daj.

Čistke v romunski KP

Po pobegu visokega romunskega vohuna grala. Iona Pacepe v ZDA, je romunski komunistični diktator Ceaucescu odstavil dosedanjega romunskega notranjega ministra Comana, ne da bi uradna romunska tiskovna agencija pojasnila vzrok odstavitve.

Istočasno je Ceaucescu dal aretirati 12 visokih romunskih častnikov, pred tem pa je, tudi brez pojasnila, odstavil ministra za turizem Nikolaja Doicaruja.

Na Comanovo mesto je Ceaucescu postavil malo znanega partijskega

funkcionarja Georga Homosteanu.

Velika partijska čistka, ki jo je sprožil Ceaucescu po pobegu Pacepe, je zanjela še več desetih romunskih partijcev.

Pacepe se je najprej zatekel v Zahodno Nemčijo, od tam pa ga je ameriška CIA prepeljala v ZDA, kjer ga sedaj zaslišujejo. Reuter poroča, da je Pacepe izdal CIA-i vrsto romunskih in drugih komunističnih vohunov na Zahodu.

Romunsko-ameriški odnosi so se zaradi afere Pacepe znova ohladili.

Še o zamenjavi nemških in hrvaških teroristov

O zahtevi Jugoslavije, da izroči, odnosno zamenja Zahodna Nemčija šest Hrvatov, enega Albanca in enega Srba, ki živijo v Nemčiji, za štiri nemške teroriste, ki jih ima v zaporih Jugoslavija, smo že pisali. Tudi smo poročali, da je zahodno-nemška policija zaprla vseh 8 zahtevanih emigrantov. Zahodnonemško sodišče je smatralo, da so podane osnove za izročitev Steva Bilandžića, ki je zato ostal v izročilnem zaporu. Ostalih sedem, ki so bili tudi v zaporu, je na svobodi. Za Dragoja in Miličevića je sodišče odločilo, da ni pogojev za izročitev in sta bila izpuščena. Glede Petra Petriča se je vprašanje zelo kompliciralo. Ni obtožen od jugoslovanskih oblasti direktnega sodelovanja pri umorih, pač pa, da je bil član hrvaške teroristične organizacije v Zah. Nemčiji „Hrvatsko revolucionarno bratstvo“.

Med juristi, t. j. sodniki in odvetniki, je nastalo pravno vprašanje, če je član teroristične organizacije odgovoren za umore, ki so jih izvršili njegovi tovariši, član iste organizacije pa pri teh dejanjih sam ni sodeloval. Višje deželno sodišče v Hammu si ni bilo na jasnem in je zadevo odstopilo zveznemu sodišču, ki je na vprašanje odgovorilo negativno. Na osnovi tega se je višje deželno sodišče v Hammu odločilo, da je Petričev primer „nerazumljiv“ in ni izdalo nobene odločitve, nakar je bil Petrič izpuščen iz izročilnega zapo-

ra. Po zadnjih vesteh je dobil politični azil na Švedskem, kamor je zaradi varnosti pobegnil iz Nemčije. Švedskemu listu Dagens Nyheter, ki je imel še intervju z Petrom Petričem, je ta izjavil, da so jugoslovanske obtožbe, da bi bil on član „Hrvaškega revolucionarnega bratstva“, absurde. On je bil v domovini pred leti le podpredsednik neke hrvaške študentske organizacije in se je v tem svojstvu zavzemal za bolj svobodno in manj birokratizirano družbo. Leta 1972 je bil nato v Splitu aretiran in obsojen na zaporno kazen treh in pol let. Iz zapore je pobegnil preko Avstrije v Nemčijo s pomočjo jetniškega paznika.

Sodišče v Karlsruhe je tudi izpustilo iz izročitvenega zapore Ilijo Papaca, ker Jugoslavija kljub pozivom ni poslala zadostnih dokazov za obtožbo. Ker sta bila tudi ostala dva s podobno utemeljitvijo izpuščena na svobodo, je samo še Bilandžić v izročitvenem zaporu. Tudi glede njega so juristi različnih mnenj, ker se ne morejo zediniti, kdaj je npr. polaganje bomb s smrtnimi posledicami politično dejanje in kdaj kriminal.

Najbolj značilno stališče so zavzeli tisti nemški juristi, ki so mnenja: Če hoče kaka skupina s terorjem, z bombami, z umori in podobnimi sredstvi zrušiti kak režim in uspe, so bila vse to politična dejanja. Če pa ne uspe, je vse skupaj navaden kriminal.

Konferenca ZN v Buenos Airesu

PORAZNA STATISTIKA

Na zasedanju Konference ZN o tehnološkem sodelovanju med razvijajočimi se državami, ki je bilo prejšnji teden v Buenos Airesu, so se, kakor običajno na podobnih zasedanjih, ki jih pripravijo ZN, najprej obmetavali z obtožbami in protiožbami Arabci in Izraelci, zatem prosovjetski in prokitajski delegati, nato predstavniki razvitih in nerazvitih odn. razvijajočih se držav.

Nastopni govor je imel glavni tajnik ZN Waldheim. Odprtja zasedanja se je moral udeležiti kot predstavnik gostiteljske države tudi argentinski minister za gospodarstvo Martinez de Hoz. Nobena delegacija ni predložila na

zasedanju kakšne izredne novosti ter je sestanek izvođenel v prazno resolucijo o nujnosti tehnološkega sodelovanja med razvijajočimi se državami, ob podpori že razvitih držav.

Edino zanimivo statistiko, ki je bila na zasedanju podana, je pripravila mozambiška delegacija, in sicer o položaju ženske v današnjem svetu. Mozambiška delegatinja je najprej govorila o „ženskem spolu, ki da je najbolj zatiran na tem svetu“, nato pa je navedla naslednjo statistiko: 1) Polovico vsega prebivalstva na svetu so ženske; 2) ena tretjina delavne sile na svetu so ženske; 3) ženske delajo dve tretjini delovnih ur na svetu; 4) ženske do-

Novice iz Slovenije

IDRIJA — Do končne odločitve o nadaljnji usodi idrijskega rudnika živega srebra bodo rudarji, ki ohranjajo naprave in jih je še 280, dobivali neokrajane osebne dohodke, neglede na polletno izgubo podjetja. Rudnik pa bo pospešeno „pristopil k izdelavi investicijskega programa za obnovo proizvodnje živega srebra z uporabo najsoodnejše tehnologije“.

MARIBOR — Delavci podjetja Gradis iz Maribora opravljajo zaključna dela na jezu v Markovcih in v strojnici hidroelektrarne Srednja Drava v Forminu. Računajo, da bo vse nared pred koncem leta in da bo tedaj elektrarna že delala s polno močjo. Prvi agregat že obratuje poskusno od letošnjega 2. junija.

IZOLA — Dvodnevni ribiški praznik so pripravili 19. in 20. avgusta v Izoli. To je sploh bila ena zadnjih „turističnih“ prireditev v letošnji poletni sezoni na slovenski obali. Ob prazniku je bilo več kulturnih in športnih prireditev, skoro nič pa ribjih specialitet.

BREZNO OB DRAVI — Novo šolo, osemletko, so odprli v tem kraju in septembra se bo napolnila z učenci iz bližnjih okoliških krajev, ki so se doslej morali stiskati v stari šoli. Nova šola, ki je veljala 22 milijonov dinarjev, ima 14 učilnic, prostore za vrtec, sodobno telovadnico, kuhinjo z jedilnico ter zobno in splošno ambulanto.

BOHINJ — V Ribičevem Lazu so 27. avgusta slovesno odkrili spomenik „štirim srčnim možem“, ki so 26. avgusta 1778 prvi prišli na Triglav. Dan prej pa je bila — ravno ob dvestoletnici — na Triglavu svečanost, ki jo je prenašala tudi ljubljanska televizija. Okoli 600 kg aparatov za televizijski prenos so na 4 konjih spravili po poti v Krmi do Kredarice. Nekaj opreme so prepeljali tudi s helikopterjem in sicer iz doline Krme na Kredarico, od tam pa seveda vso opremo do Aljažvega stolpa.

ŽALEC — Konec avgusta so slovenski hmeljarji začeli obirati trte hmelja. Pridelek bo menda kar zadovoljiv, ceni pa na 3000 ton, kar je za 20 odstotkov več kot lani. Obiranje je v glavnem strojno, ker je ročno delo drago, najvažnejši razlog pa je, da ni več sezonskih delavcev.

KRŠKO — Jedrska elektrarna v Krškem je iz raznih razlogov v zamudi. Pa zaradi nekajmesečne zamude se svet ni podrl. Nekaj pa je podjetje, ki gradi parkirni prostor ob elektrarni, le pravčasno — po planu — izvedlo. Na parkirnem prostoru je bil namreč sadovnjak z lepimi jablanami, pa niso mogli počakati, da bi jabolka dozorela, samo slabe tri tedne bi morali še počakati. Toda podjetje je lastniku sadovnjaka poravnalo vso škodo za tone

jabolk, ki so šla z drevesi vred v odpad... čemu naj bi čakali, da bi jabolka dozorela. Krški Agrokombinat je izjavil, da je hotel že pri pogodbi do- seči, da bi se posek podaljšal do dozo- ritve jabolk, pa se investor ni dal o tem prepričati.

MURSKA SOBOTA — Nov „dija-ški dom“ so zgradili; v njem je 240 postelj, v starem pa še 60. Toda o- blastniki se boje, da bo ostal napoln prazen. Med kakimi tri tisoč soboskimi srednješolci je 65 odtokov vozačev, za- to so računali, da ne bo težko doma napolniti. A prijavilo se je le 180 dija- kov. Upajo, da bodo pomagoma začeli usmerjati v murskosoboški dom štipen- diste iz ostalih pomurskih občin: Len- dave, Ljutomera in Gonrje Radgone.

NOVO MESTO — Radovljški Če- belarski muzej je v Mali dvorani Do- lenjske galerije pripravil razstavo panj- skih končnic, ki je bila odprta od 20. avgusta do 5. septembra.

Umrli so od 17. do 23. avgusta 1978:

LJUBLJANA — Fani Trost r. Ja- nežič; Marija Korene; Jože Kocijančič, 48, ključavničar; Stane Dolenc, up.; Jože Dular, up. prof.; Ivan Gorjup, 47, Jožica Marincek r. Zajec; Marija Jeglič, up. učit.; Kristina Sešek r. Benčina; dipl. ing. Milan Potočnik, strokovni prevajalec in tolmač; Anica Marovt; Josipina Janežič r. Jamnik; Ivan Mihelič, 72; Angelca Pečan r. Ljubi; Angela Predovič r. Badovinac; Edmund Potočnik, up. strojni tehnik. Ljubo Bartol, avtoprevoznik (nesreča v planinah); Franc Uršič, up. raču- novodja;

RAZNI KRAJI — Anton Žerjav, up. žel. ur., 78, Logatec; Gaber Zorec, šentvid pri Stični; Vlasta Pertinač, Radeče; Ivana Šunta r. Šunta, 78, Dol pri Hrastniku; Lovro Hudobivnik, Vrhnika; Terezija Pavlič, Brestanica; Ma- rija Keglovic r. Dolenc, Novo mesto. Ivana Kralj, 97, Selčkova mama, Mala vas; Metod Jerman, 65, Radomlje; Slavka Lesica r. Jamnik, šentvid pri Lj.; Stanislav Šajn, Velike Lašče; An- ton Lojčec, up., D. M. Polje-Lj.; Va- lentina Zemva r. Lenarčič, Radovljica; Vili Gomboc, Slovenske Konjice; Franc Florjančič, Vrh nad Mokronogom. Ivi- ca Zdešar r. Oven, Šujica; Ljuba Hu- doklin, 60, Kranj; Anton Tratnik, up., Gornji Grad; Janez Golob, Kranj; Jo- že Urbanč, 48, Kočevje; Miro Šemrov, 53, Bizeljsko; Stanislav Škufca, up., Vel. Bučna vas; Marjan Boštar, fri- zerski mojster, Jesenice. Franciška Er- javec r. Logar, 91, Novo mesto; Branko Jan, Gorje (nesreča v planinah); Emi- lija Badovinac r. Klemenčič, gostilni- čarka, Gurgorje na Gorjancih; Franc Sekne, Bled; Milan Mozetič, 65, Dorn- berk; Marija Rebersak r. Sevnik, 88, Krško; Marjan Kolar, up., Celje; Franc Zupan, up. miz. mojster, Ra- dovljica. Ivana Kolam r. Podgoršek, Virmaše; Anton Gabersček, up., 78, Kranj; Lucija Špenko r. Snaj, Podgo- ra; Stane Goropecnik, Selo pri Ihanu;

Kako naj bo urejena Slovenija?

Pridi na večer v Slomškov dom, v soboto, 30. septembra 1978, ob 20.

Msgr. Ignacij Kunstelj — 70-letnik

Pred nekaj leti se je mudil med na- mi traktatni direktor slovenskega duš- nega pastirstva v svetu msgr. Ignacij Kunstelj. Zivahen, vesel in mladosten je tedaj obiskal vse slovenske postojan- ke dušnega pastirstva med nami od Buenos Airesa do Miramara in Men- doze, pa od Mar del Plate, San Luisa do Córdoba, vse kraje, kjer žive Slo- venci v večjih skupinah in jih obiska- val in utrjeval v njihovi veri v težkih časih zdomstva in moderne verske brez- brižnosti in materialističnega potrošni- štva. Zda smo dobili iz Nemčije spo- ročilo, da je 10. avgusta doživel sedem- desetletnico svojega življenja. Ob tej priložnosti je stopil spet v spomin na- ši skupnosti, ki si je obnovila njegovo bivanje med nami, njegovo življenje in delo.

Msgr. Ignacij Kunstelj se je namreč rodil 10. avgusta 1908 na Vrhniki. Po končanih gimnazijskih letih je vstopil v ljubljansko bogoslovje in sicer v let- nik, ki je dal pozneje imenitne cerkve- ne dostojanstvenike: enega škofa dr. A. Orehara, dr. Prešerna in Jamnika. Gotovo zanimiv letnik, v katerem so bili poleg drugih še kranjski dekan Blaj, pa župnika J. Dolšina in Oblak.

V duhovnika je bil posvečen 2. ju- lija 1933, njegovi službeni kraji so bi- li: škocijan, Velike Lašče in Zagorje. Tik pred vojno 1. 1939 je prevzel žup-

nijo na Rakitni, kjer ga je dohitela svetovna vojna z okupatorji in brez- božno revolucijo. Pridružil se je du- šnopastirskemu delu med primorskimi domobranci. Kot tak se je z njimi po- dal v zdomstvo in jih spremljal vso njihovo pot skozi razna taborišča. Po- stal je namreč duhovnik bivših vojakov, četnikov, domobrancev in sploh katoli- čanov jugoslovanske armije ter jim kot tak stal zvesto ob strani v najhujšem času negotovosti, tako v Eboliju kakor Tranju. Tam je izdajal tudi svoj du- šnopastirski list in z njim usmerjal njih dušno oskrbo. Ko so bila ta vojaška taborišča premeščena iz Italije najprej v Nemčijo in potem v Anglijo, jih je spremljal na vsej poti ter se tudi z njimi nastanil v Angliji. Tam je na- daljeval svoje dušnopastirsko delo in ustanovil zanje — in za vse Sloven- ce v Angliji — pomemben Slovenski dom v Londonu, ki zdaj nudi lep spre- jem slednjemu Slovincu, ki ga pot pri- pelje v London.

Ko se je po papeževi encikliki o zdomcih uredilo pastirsko delovanje med izgnanci, ga je papež Pavel VI. imeno- val za vrhovnega direktorja vsega du- šnega pastirstva med Slovenci v sve- tu, tako tudi nas v Argentini, in ga imenoval monsijnorja. Kot tak je o- biskal pred desetimi leti po službeni dolžnosti tudi nas, kakor sem omenil. Istočasno pa tudi vse druge Slovence v Južni Ameriki (Venezuela, Brazilju),

kakor tudi v Severni Ameriki in se po- vrnil v svoje središče v London.

Od tam je vodil svoje organizaci- sko delo, obenem pa tudi bil središče slovenskega kulturnega življenja v An- gliji. Izdal je od časa do časa svoje tiskane publikacije o Slovencih v An- gliji, ki nam nudijo najboljše informac- ije o celotnih slovenskih razmerah na tem „otoku“. Tam je pokazal svojo ne- utrudljivost v delu za blagor svojih župljanov v Angliji in v svetu.

Lani septembra meseca se je upo- kojil, in kot vemo, je funkcijo glavnega urejevalca dušnega pastirstva med Slovenci v svetu prevzel ljubljanski po- možni škof dr. Lenič. Msgr. I. Kunstelj pa se je preselil v Zahodno Nemčijo ter je kot upokojenec sprejel mesto du- hovnega oskrbnika nekega starostnega doma, kjer živi kakih 600 upokojenecv raznih narodnosti, med njimi nad polo- vico Banatčanov. Kljub skrbi sester, ki upravljajo zavod, je prav tu msgr. Kun- stelj nevarno zbolel začetkom letošnjega leta, ter je bila že velika bojazen za njegov obstanek. Premagal je srečno to krizo ter po nekaj mesecih v okre- vališču, se je spet povrnil na svoje me- sto, kjer zopet izvršuje svoje delo.

Monsijnorju Ignaciju Kunstlju če- stitamo k visokemu življenjskemu ju- bileju in prosimo Boga, kateremu je zvesti služabnik v vinogradu njegovem, naj mu da moči in zdravja pa tudi še nova desetletja njegovemu, zdaj umir- jenemu življenju. V Argentini ima mno- go prijateljev, ki se z njim vesele nje- govega življenjskega praznika.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti:

Advok^{at} Andrej Fink, ki je l. 1976 prejel štipendijo Instituto de Cultura Hispánica v Madridu za izpopolnitev v političnih vedah, je letos dosegel diplomu na Instituto de Estudios Polí- ticos in bil pritegnjen v uredniški od- bor španske Revije za mednarodno po- litiko (Revista de Política Internacio- nal). V tej reviji sodeluje z razprava- mi (npr. o politiki ravnotežja in o mednarodni morali) in ima na skrbi oddelek za recenzije svetovnih politi- čnih revij. Čestitamo!

MARIJA PETELIN — umrla

V četrtek 31. avgusta je bila še pri sv. uri v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Naslednji dan v petek je doprinesla prostovoljno artev, kakor je bila njena nava da že dolgo vrsto let vsak prvi petek (celodnevni post). Naslednji dan v soboto 2. septembra pa se je raznesla po Buenos Airesu med Slovenci nepričakovana vest, da je gdč. Marija Petelinova umrla zadeta od srčne kapi. Ta žalostna novica je pre- tresla vso slovensko skupnost. Še po- sebej pa tiste, ki so jo spoznali v le- tih 1947 in naslednjih, ko so kot prvi begunci prihajali v Argentino. Maloka- teri od teh ni bil deležen njene dobro- srčnosti in izredne pozornosti; pomaga- la je vsakemu, kadarkoli in kjerkoli je mogla.

Pokojnica je bila rojena v Ribnici na Dolenjskem 10. aprila 1904 kot dru- gorodjenka v družini Janeza Petelina in Marije roj. Šega, katerim se je rodilo v zakonu devet otrok. Osnovno (1910-1916) in meščansko šolo (1919-1922) je končala v Ribnici. Učiteljšče pa l. 1926 pri Uršulinkah v Škofji Loki z odličnim uspehom. Njeno prvo učiteljs- ko mesto je bilo v Osilnici ob Kolpi od oktobra 1926 do septembra 1928. Od tu je bila premeščena na Rob pri Velikih Laščah. Od leta 1936 do 1937 je bila učiteljica v svojem rojstnem kraju v Ribnici. Od l. 1937 pa je bila uprave- ljica Dekliške šole v Ribnici. Na tem položaju je ostala vse dotlej, ko so med okupacijo in revolucijo zasedli Ribnico komunistični partizani in jo zaprli. Po novembrski ofenzivi l. 1943 je bila o- svobođena ječe in je nov. istega leta pribežala v Ljubljano. Naslednje leto februarja 1944 je bila nastanjena na Prosvetnem oddelku Pokrajinske upra- ve v Ljubljani od odhoda v begunstvo maja 1945. Preko Beljaka je odšla z drugimi begunci v Italijo, kjer je ne- kaj časa živela v taborišču (Monigo). S sestro Ivanko je kmalu odšla v Pra- glo, kjer je bilo slovensko begunsko središče. Od tam pa je odšla v Rim, kjer je živela pri Uršulinkah na Via Nomentana. V Argentino je prišla s pr- vim transportom z ladjo "Tucumán" 11. novembra 1947.

Po prihodu v Argentino se je žrtvo- vala za slovenske begunce in njihove družine. Res jih je bilo tedaj še malo, vendar so bile za vsakega skrbi in te- žave mnogo večje kakor pri poznejših transportih. Tedaj emigrantski hotel še ni bil odprt. Kdor je prišel z ladje, je moral sam skrbeti, kje bo spal, kje bo delal in kje se bo hranil. V novembru 1947 je bil ustanovljen po nasvetu rev. Košička, ki je bil tedaj tudi že v Ar- gentini na fari v Lanusu Pripravljalni odbor za Slovenski klub. Pokojnica je takoj sprejela mesto odbornice. V prvi slovenski begunski pisarni na calle Av- strija, ki jo je oskrbel pok. msgr. Hlad- nik, se ni ustrašila nobenega dela v tistih skromnih razmerah. Ko je dal na Victor Martinez 50 pokojni župnik Figallo pri sv. Juliju na razpolago za Slovence celo hišo, je pokojna Marija prevzela tam gospodinjstvo, vodila je kuhinjo, knjigovodstvo Društvene pi- sarne, delala v upravi Svobodne Slove- nije, vodila tudi njeno knjigovodstvo. Imela na skrbi mladoletne otroke be- gunskih staršev, itd. Kdo od prvih beguncev se ne bo spomnil prve velike noči 1948 na Martinu. Gdč. Marija jo je pripravila s tako skrbnostjo in lju- beznostjo, da so jo vsi Slovenci, ki so bili tedaj že tukaj, preživeli kljub neizme- rnim začetnim težavam izredno lepo. Po nekaj letih se je gdč. Marija osamosvojila z ustanovitvijo trgovine „Santa Julia“ tudi na ulici Victor Mar- tinez, katero pa je leta 1954 prodala in se preselila k svojim na ulico Cossio, kjer je gospodinjila in pomagala sestr- i pri pletilni industriji do zadnjega dne 1. septembra 1978 ko je šla večer počivat in se naslednji dan — na prvo soboto — ni več prebudila na tem svetu.

Na mrtvaškem odru je ležala med venci in šopki nageljnove na svojem domu v ulici Cossio. Kako je bila spo- štovana, so dokazali rojaki iz Vel. Bu- enos Airesa, ki so jo prihajali kropit in molit ob njeni krsti v izredno velikem številu. Pokopali so jo na pokopališču Chacarita v nedeljo 3. septembra. Naj ji bo dobri Bog plačnik za vsa dobra dela in žrtve za bližnjega. Soža- ljem sorodnikom na se pridružuje tudi Svobodna Slovenija.

BUENOS AIRES

VI. kulturni večer SKA — ob izdaji nove Mauserjeve knjige pesmi

V soboto 26. avgusta je bil v Slo- venski hiši VI. kulturni večer SKA, ki ga je priredil Literarni odsek. Bil je posvečen predstavitvi prvega knjige SKA tega leta, težko pričakovane pe- sniške zbirke Karla Mauserja Človek sem in v večnost, ki je bila izdana ob prvi obletnici njegove smrti. Knjigo je predstavil njen urednik dr. Tine De- beljak. V svojem govoru je obravnaval Mauserja kot pesnika in sicer od nje- govih začetkov do sedanje zbirke. Po- srečilo se mu je — šele po tisku zbir- ke — dobiti v roke pričevanje njegove- ga tovariša iz bogoslovnih let o nje- govem ustvarjanju v bogoslovskem ča- su, kar v marsičem spopolnjuje njegovo podobo začasnega pesnika. Vse drugo njegovo — še domovinsko — rokopisno delo je propadlo. Tako njegova pri- pravljena zbirka Prva piščal, njegove pesmi iz kočevskega partizanskega za- pora, pa njegove pesmi z domobranci- mi motivi po 3. maju do decembra 1945, ko so ga na novoletni dan 1946 pognali iz domovine kot človeka nem- škega porekla, sodeč po imenu, a ne po duhu. Podal je tudi nekaj zgledov te poezije, kolikor mu je uspelo najti; zlasti po spominu napisane pesmi iz l. 1945 Mrtvi živim, a obelodanjeni v Starih cvetovih za obletnico vračanja domobrancev l. 1946. Kot je predavatelj po analizi pesmi dognal, je bila pesem napisana v dneh vračanja domobran- cev, maja 1945, ne da bi vedel za to. Pesem je bila prvotno napisana grčar- skim in turjaškim žrtvam.

V emigraciji pa se je pojavil kot pesnik zelo pozno, šele v letu 1965. Med tem ko je pisal svoj zadnji veliki tekst o škofu Baragi, je kot za oddih pisal svoja lirčna občutja — hčerke tre- nutka — na fabriške listke in jih po- šiljal urednikom, dvesto jih je! — leto pred smrtjo prepisala gospa Mauserje- va na čisto, ter rokopisno zbirko izročila predavatelju pri zadnjem obisku v Argentini l. 1976. Iz te zbirke so vzete vse pesmi, ki so po njegovi smrti izha- jale po raznih revijah. Polovico teh je zdaj izdal predavatelj v lepi obliki pri SKA, ki se s tem hoče oddolžiti njegovemu spominu. Oznaka teh je pre- davatelj podal v zadnji tretjini govora, primerjal jih je predvsem s poezijo Murnova, predvsem z ono pesmijo, ki nosi naslov Zima. O njej je namreč predavatelj že l. 1934 (pred 44 leti!) v Dom in svetu omenil, da je izredno pomembna in oznanjajoča nov način pesnenja kot predhodnico novega ru- ralizma, duhovnega opisa stvarnosti, ki je pozneje vodila v tedanji (Kocbekov) metafizični realizem. Poudaril je svoje zadovoljstvo, da je zdaj kritik Snaj v svoji izdaji Murna prav to pesem ime- noval, kot tako, ki je „epohalnega po- mena“ za vso slovensko moderno liriko. S splošno oznako Mauserjeve pesmi, je tako končal svojo predstavitev nove pomembne slovenske emigracijske knji- ge.

Za njim je esejist France Papež prebral skrbno pripravljeno karakteri- stiko ilustracij Bare Remec, s katero je okrasila izdajo te prve Mauserjeve pesniške zbirke. Oznail je sozvočje Ba- rinih risb z občutjem pesnikovega sve- ta. In tudi sicer Barino umetnost pri- uspelih ilustracijah takih pesniških

zbirk kot sta Kosova in Mauserjeva. Oznaka je bila precizno stilizirana in bo izšla v tisku.

Po predavanju je bila kratka deba- ta. Obenem je prišla knjiga v prodajo. Večer je bil lep, le — žal: mladina, ki tako poudarja naravnost kult do Mau- serja, je bila z malimi izjemami — o d s o t n a. Znamenje časa?

12. dan Zveze slovenskih mater in žena

V soboto, dne 2. septembra, je Zve- za slovenskih mater in žena na svoje- vrsten način proslavila svoj dvanajsti dan. Zelela je pokazati, kaj so dosegle naše gospe in gospodične na modnem polju. Bilo je to nekaj novega v naši skupnosti.

Prireditev se je pričela s sv. mašo za vse žene in matere. Nato so udeleženci napolnili dvorano, da prisostvujejo nadaljnjemu programu. Po otvoritvi je ga. Alenka Poznič podala lepe misli o naši ženi in njeni organizaciji.

Sledil je modni prikaz, pri katerem so sodelovale kot manekenke gospe Si- mona Ecker, Milka Pezdirc, Marija Fink, Magda Telič, gdč. Jana Pezdirc, Helena in Magda Lobnik, Lojzi Dimnik in Polona Pintar. Pokazale so okrog sto različnih modelov — izvirna dela naslednjih modnih ustvarjalok: gospe švigelj, Rebozov, gdč. M. Pregelj, gospe Škulj, M. Skubic, Oven, gdč. L. Potoč- nik in gospe C. Lipar. Gospe Pavši in Marije Eiletz sta naznanjali in opi- sovali modele.

V sprejemnici so razstavljale svoja dela gospe Katja Kobi, Majda Skubic, Matilda Furlan in gdč. Marta Pregelj. V dvorani pa je bilo razstavljeno delo pok. gdč. Marije Petelin.

V dveh kratkih odmorih so dekleta iz San Martina zaplesale baletne vaje.

Modni prikaz je pripravila Liga že- na-mati iz San Martina pod večjim vodstvom gospe Nataše Smersu.

Proti koncu se je predsednica Zve- ze, gospa Pavlina Dobovšek zahvalila udeležencem, ki so z zanimanjem in navdušenjem spremljali ves prikaz.

Med pogostitvijo se je vršilo obi- čajno žrebanje avbe, delo gospe Anice Zakrajšek iz San Justa. Poleg avbe so se žrebala še razna darila naših mod- nih ustvarjalok.

Sodelovali so še: v oblačilnici gospa Tina Fajfar in gospa Monika Terač, godčine. V. Fajfar, M. Pregelj in D. Zorc. Pri odru, lučeh in glasbi g. M. Jerman, Kinkelj, Jereb, Lebar, M. Do- bovšek in I. Šuc.

Za kuhinjo, omizje in postrežbo so skrble gospe odsekov iz San Justa, Ra- mos Mejle, Pristave in Carapachaya.

Dasi je bila ideja izvesti modni pri- kaz v okviru XII. dne Zveze slovenskih mater in žena skoraj drzna, moramo priznati, da je prireditev v celoti uspe- la. Nedvomno je zahtevala veliko pri- prav, pa je bil trud vseh gospa, ki so večer pripravljale obilo poplačan z u- spehom.

-a-c

Spominska proslava

V nedeljo 3. septembra je bila v Slo- venski hiši spominska proslava za ge- nerala Leona Rupnika in policijske- ga upravnika dr. Lovra Hacinca ob novi obletnici njune nasilne smrti. To proslavo pripravili vsako leto ena izmed organizacij protikomunističnih borcev. Letos jo je pripravil Tabor. Sv. mašo je daroval A. Orehar, berili sta brala in darove na oltar prinesla zastopni- ka obeh borborskih organizacij. V cerk- vi so se izvršile molitve za oba po- kojnika. Nato se je proslava nadalje- vala pred spomenikom junakov. Sta- rešini obeh organizacij sta položila ve- nec pred spomenik. Spominsko besedo pa je ob tej priložnosti spregovoril do- mobranski poveljnik g. Emil Cof, ki je svoj pomemben govor končal s pozivom edinstvi vseh protikomunističnih borcev v eni organizaciji in z enim glasilom.

SAN MARTIN

Štjerska večerja

Kakor so posamezni odseki Zveze slovenskih mater in žena že po raznih Domovih priredili tipične krajevne ve- čerje, združene s kulturnim programom, tako je tudi sanmartinska Liga Žena- mati dne 26. avgusta pripravila poseb- no — v tem primeru štjersko — ve- čerjo.

Glanice Lige so se z vso vnmemo lo- tile priprav. Niso se ustrašile nemaj- hnega truda; poudariti pa se mora, da so jim tako Slovenski dom s predse- dnikom Zorcem na čelu kakor tudi san- martinski fantje in dekleta požrtvoval- no prihiti na pomoč.

Že takoj pri vratih so bili številni gostje sprejeti s prisrčnim in domačim „Pejt naprej!“ in s koškom kruha s so- ljo in vinom. Ob napovedani uri se je dvorana Slovenskega doma popolnoma napolnila ne samo s štajerci, ampak tudi z njihovimi prijatelji. Privabila jih je priložnost, da se po domače pogovo- re s prijatelji in znanci in se tudi po- goste s tipično štjersko večerjo.

Po pozdravu skrbne predsednice Li- ge, ge. Mirjanke Voršičeve, je imel u- vodno besedo pisatelj, štajerc dr. Jože Krivec, ki je v svojem lepem govoru poudaril, da nas na ta večer ni privabi- la le želja po dobri kislji juhi ali po gi- bančah, ampak še močnejša želja, da pokažemo, da nas je še nekaj štajercev, ki radi pridemo skupaj, da skupno o- živimo spomine na domače kraje. To ni sladkobno domotožje, če človek v zre- (Nad. na 4. str.)

Program SLS ima devet členov. Ali jih poznaš?

Pridi na večer v Slomškov dom, v soboto, 30. septembra 1978, ob 20.

Slovenci v Argentini

(Nad. s 3. str.)

lih letih išče davne obraze in govori svojim vnukom o gnezidih ptic in o pesmih, ki ga je naučila še stara mati. Slovincem ni zgodovina — je nadaljeval govornik — naklonila mnogo svobodnih dni. Vendar naš človek ni klonil. In ta nezlomljiva volja po svobodi je prišla tudi v nas, in po nas naj raste in se ohranja tudi v naših potomcih. Štajerska nam nudi široko Dravsko in Ptujsko polje, bogato Savinjsko dolino, nepregledne gozdove na Pohorju in Kozaku. Preko prestolnice — Maribora — pa vstopamo v štajerske vrtove: v Slovenske gorice in Haloze.

Zelena štajerska je dala tudi dva moža, katerih imena moramo ob vsaki uri s polno častjo in spoštovanjem izgovarjati: škofa Antona M. Slomška in dr. Antona Korošca. Če je bil prvi cerkveni knez, učitelj naroda, pospeševatelj ljudske kulture, je bil Korošec, 100 let pozneje, v prvi vrsti borec za pravice in svobodo slovenskega naroda.

Kakor v drugih krajih Slovenije, tako tudi na štajerskem leže v skupnih grobovih mrtvi bratje, žrtve okupatorja in pijanega rdečega zločinca (Teharje, Hrstnik).

Po govoru dr. Krivca je g. Anton Paulič v šaljivi obliki dokazoval presečenim gostom, da štajerske pravzaprav sploh ni. Slovinci smo kot ubogljiv narod sprejeli avstrijsko razdelitev slovenske zemlje na štajersko, Kranjsko, Koroško in Primorsko, čeprav smo v resnici vedno bili vsi samo Slovenci. Na svoj prijeten način se je spomnil splavarjev, viničarjev, obiralk hmelja, lukarjev, kurentov in drugih štajerskih posebnosti. Povedal je tudi nekaj značilnih štajerskih dvotipov in s tem dvignil veselo razpoloženje.

V odmoru je dr. Krivec ob lepih dianozitivih, ki jih je pripravil g. Fr. Lobnik, orisal razne štajerske kraje.

Pri koncu večerje so zadovoljni gosti povabili v dvorano tudi kuharice in dekleta, ki so stregla ter so jih za njih odlično opravljeno delo nagradili z navdušenim ploskanjem. — Bil je to resnično lep večer.

T. M.

PRISTAVA

Mladinski dan 1978

Bil je v nedeljo 3. septembra. Mrzlo jutro nas je nezdavilo, nebo nič kaj prijetno obetalo.

Z nekoliko neupravičene zamude se je po dviganju argentinske in slovenske zastave ob igranju in petju obeh himen začela sv. maša nekoliko pred dvanajsto uro. Kapela je bila polna, prevladovali so mladi. Koncelebrirano mašo sta darovala župnik g. M. Lamovšek in voditelj mladine g. Pintar ob spremstvu bogoslovcev gg. Groharja in Cukratija. Zbor pristavskih deklet in fantov — 30 mladih, uporabnih gri — pod vodstvom ge. Anke Gaser pri harmoniju in ob spremljavi kitar in trobente (Gusti Čop) je že v začetku prinesel posebno razpoloženje med navzočimi in jih povezal v eno samo srce, ki dviga svoje prošnje in hvalnice k Stvarniku. V mašne molitve so bile še posebno vključene prošnje za Janeza Pavla I., ki je prav ta dan in skoro istočasno na Petrovem trgu koncelebriral sv. mašo in z njo uradno začel svojo cerkveno vladarsko dobo. — Priložnostno pridigo, namenjeno predvsem mladini, je imel g. Pintar, ki je v svojih mislih nanizal mladim vrsto idealov, za katerimi naj streme, da bodo zvesti sinovi in hčere svojega nebeškega Očeta in hvaležni otroci svojih slovenskih staršev. Prošnje ob darovanju, ki so se oglašale iz vrst vernikov, so občestvenost sv. daritve še na poseben način

V nedeljo, 17. septembra

17. OBLETNICA
SLOMSKOVEGA DOMA

ob 10. uri: zbiranje občinstva;
ob 11.: dviganje zastav, sv. maša in kosilo.

Popoldne ob 16.: pričetek popoldanskega programa z nastopom Slomškove šole, mladenk, petjem SPZ Gallusa in odrskim prikazom iz slov. zgodovine (TURKI).

Govori predsednik NO g. Miloš Stare. — Sledi prosta zabava ob bogato založenih štantih po zmernih cenah.

VSI SLOVENSKI ROJAKI
PRISRČNO VABLJENI!

poudarile. Prav tako tudi molitev po sv. obhajilu, h kateremu so pristopili skoro vsi navzoči.

Čestitamo tistim, ki so z g. Pintarjem na čelu vse tako lepo pripravili in vsem, ki so pri izvedbi sodelovali. Posebej še mlademu zboru, ki je svoj krst lepo preстал in naj zato z delom vztrajno nadaljuje. Podobno pripravljenih in doživeti sv. maši bi si pa še želeli.

Po kosilu se je popoldanski del dneva pričel ob 17. uri. Obkrožena z vencem v pisane narodne noše oblečenih nastopajočih, sta najprej pozdravila goste Janez Golob v imenu pristavske mladine in Marija Novak kot predsednica osrednje SDO. In že so prišle na igrišče naraščajnice, ki so pod vodstvom Sonje Čop z obroči lepo izvedle svojo rajalno vajo. Najmlajši iz vrta, prvega in drugega razreda seveda niso hoteli zaostajati; takoj za naraščajnicami so se razvrstili na igrišču in s svojimi klobučki prinesli veselo razpoloženje med gledalce. Njihova učiteljica Nadi Kopač jim gotovo ni zamerila, če so ga kaj polomili; prav s tem so se najprisrčnejše približali svojim gledalcem, da so jim gromko zaploskali, ko je njihovega nastopa bilo konec. — Pod vodstvom priznanega plesnega folklorista g. Jureta Ahčina so nato naraščajnice in naraščajniki odplesali kar tri pleske: prekmurskega Marko skače, gorenjske Kovtre in žaklje ter Režijan-ko. Splošen aplavz je bilo upravičeno priznanje voditelju in mladim plesalcem, ki so pokazali, da znajo oni te plesne prav tako dovršeno zaplesati kot odrasli. Odlično je bil izveden tudi argentinski folklorni ples skupine deklet in fantov. Prav presenetil pa nas je kvartet škotinj (tri sestre Kremžarjeve in Eiletova). Dovršeno so v baletnem stilu izvedle svojo točko in bile deležne zasluženega priznanja. — Belokranjsko rajalno vajo so pod vodstvom Jožice Kopač imeli na skrbi otroci pristavske slovenske šole. Postavili so se in pokazali, da tudi mladim belokranjska narodna noša prav lepo pristaja. — Za konec so še ob polki zarajala dekleta pod vodstvom Jožice Kopač.

Mraz je pritiskal, a mlada srca nastopajočih in njih vnema so ogreli tudi srca gledalcev, in kar žal nam je bilo, da je sporeda bilo konec. — Pristavska mladina je spet pokazala, kaj se z resnim in vztrajnim delom lahko doseže. Zato zasluži priznanje, pohvalo in vzpodbudo.

Proti večeru se je razvil še družabni del dneva. O tem smo žal slišali nekatere negativne komentarje. Prepričani smo, da bo mladina, ki je sposobna svoj dan proslaviti tako, kot smo ga spremljali dopoldne in popoldne, prihodnjič znala tudi v družabnem delu doseči potrebno višino, pa četudi to ni prav pešiči, ki noče razumeti, kaj slovenski Domovi morajo biti. Starši pa naj pri tem krepko pomagajo. Za čast in sloves Pristave in njenega dobrega imena.

PO ŠPORTNEM SVETU

V TUCUMANU je v tekmovalstvu za državno prvenstvo v košarki osvojila prvo mesto reprezentanca provinc Buenos Aires pred ekipo Capital Federal. V finalni tekmi je Buenos Aires premagal Capital s 75:70. V tekmi za tretje mesto je reprezentanca Tucumana premagala ekipo Entre Rios s 80:74.

NA SVETOVNEM prvenstvu v plavalstvu, ki je bilo konec avgusta v Zahodnem Berlinu, so igralci iz ZDA spet prevzeli vodstvo med damami, med moškimi jih itak niso ogrožali — v skupnem točkovanju — ne Sovjeti ne Vzhodni Nemci. Na tem prvenstvu sta Jugoslavijo zastopala le dva plavalca Slovenca Borut Petrič iz Kranja in Maja Rodič z Raven na Koroškem ter reprezentanca vaterpola. Petrič je bil na 200 m prosto 25.; v panogi 400 m prosto pa se je uvrstil v finale, kjer je sicer zasedel zadnje, osmo mesto. Postavil je nov državni rekord s časom 3:56,86, a uvrstitev je kljub temu ime-nitna, saj je pustil za sabo kar 30 plavalcev, med njimi nekatere zelo znane v svetovnem plavalnem športu. Po uspehu na progi 400 m je računati tudi na dobro uvrstitev na progi 1500 m, kjer je Petrič itak med najboljšimi Evropejci.

Vaterpolisti so se uvrstili v finale, kar je precej običajno, saj imajo jugoslovanski vaterpolisti že od nekdaj „rezervirano“ dokaj dobro uvrstitev na tekmovaljih. Za prvo mesto so se potegovali poleg Jugoslavije še Madžarska, Italija in SZ.

MOŠTVO viškega Mercatorja je v finalni tekmi za jugoslovanski nogometni pokal na področju Slovenije premagalo velenjskega Rudarja s 3:1 in se s tem uvrstilo v ožje pokalno tekmovalje.

SLOVENSKA NOGOMETNA liga je letos razdeljena v dve skupini, v vzhodno in zahodno; tekmovalje pa se je začelo 3. septembra. V vzhodni skupini tekmujejo Rudar (Trb.), Železnik (Mrb.), Kladivar (Celje), Litija, Mura, Lendava, Smartno, Drava (Ptuj) in Union (Konjice), v zahodni pa Primorje (Ajdovščina), Obala, Vozila (N. Gorica), Tabor, Gorenjska (reprez.), Slovan, Ilirija, Dolenjska (repr.) in Domžale-Kamnik.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja Medorganizacijskega sveta bo 15. sept. v slovenskem domu v Carapachayu.

Upravni odbor Zedinjene Slovenije pa se bo zbral v petek 22. sept. ob 20. uri v društvenih prostorih v Slovenski hiši.

Nasilen ali miren prehod iz komunizma v demokracijo?

Pridi na večer v Slomškov dom, v soboto, 30. septembra 1978, ob 20.

OBVESTILA

PETEK, 15. septembra:

Dr. Miha Stariha: Človek iz epruvete — predavanje in razgovor, za dekleta in fante ob 15. leta starosti. Na Pristavi, ob 20. uri.

SOBOTA, 16. septembra:

Festival mednarodnih folklornih plesov ob 19.30 v Našem domu v San Justo v priredbi Slovenske obojbarske reprezentance.

NEDELJA, 17. septembra:

V Slomškovem domu celodnevno praznovanje obletnice Doma. Pričetek ob 11 uri, popoldne ob 16.

Obojbarska tekma C. A. Atlanta proti Repr. Zedinjena Slovenija, dekliška skupina, na igrišču ul. Arieta 2.967, San Justo, ob 11h.

SREDA, 20. septembra:

Sestanek Lige žena-mati v San Martinu ob 19.30. Predavala bo ga. lic. Tinka Šušteršičeva o negi bolnikov.

SOBOTA, 23. septembra:

Proslava šolskih otrok na čast škofu Antonu Martinu Slomšku ob 16. uri v Slovenski hiši.

Dr. Miha Stariha: Človek iz epruvete — predavanje in razgovor, za starše. Na Pristavi, ob 20. uri.

Pouk slov. srednješolskega tečaja Rav. Marka Bajuka v Slovenski hiši ob 15. uri.

SKA — Dr. Stane Žužek: Sodobna znanost o kovinah (Prirodoslovno-znanstveni odsek). Slov. hiša, ob 20. uri.

NEDELJA, 24. septembra:

Dr. A. Kukovica, DJ: Človek iz epruvete — predavanje in razgovor, za mladino in odrasle. Na Pristavi, ob 11. uri (po sv. maši).

Obojbarska tekma C. A. Quilmes proti Repr. Zedinjena Slovenija, dekliška skupina, na igrišču ul. Guido y Paz, Quilmes, ob 17h.

V Slovenskem domu v Carapachayu skupno kosilo — asado.

V Hlanikovem domu v Slovenski vasi bo 27. mladinski dan s celodnevni programom.

SOBOTA, 30. septembra:

Narodnopolitično delo v emigraciji — Miloš Stare: Poročilo o delu SLS v emigraciji; dr. Marko Kremžar: Nujnost političnega delovanja. Za tem debata. Ob 20 v Slomškovem domu.

NEDELJA, 1. oktobra:

Velika sanmartinska tombola. Na Pristavi: 15-letnica slovenske službe božje in prva obletnica kronanja podobe Marije Pomagaj. Družinska nedelja. Kosilo.

Obojbarska tekma Repr. Zedinjena Slovenija proti Centro Cultural Italiano, dekliška skupina, na igrišču ul. Arieta 2.967, San Justo, ob 11h.

SREDA, 4. oktobra:

Sestanek Zveze slov. mater in žena ob 17. uri v Slovenski hiši. Predavala bo ga. lic. Tinka Šušteršičeva.

SOBOTA, 7. oktobra:

Na Pristavi: 25-letnica šole dr. Fr. Prešerna — akademija in spevoigra Pomlad prihaja. Ob 18. uri.

NEDELJA, 8. oktobra:

Obletnica Našega doma v San Justo.

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritličje
Capital Federal
Tel. 393-2413

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitve
ure na privatni telefon 628-4188.

V Slovenskem domu v Carapachayu

bo v nedeljo 24. septembra po sv. maši družinsko kosilo-asado

Popoldne ob 16 pa bo roditeljski sestanek, na katerem bo govoril g. France Bergant.

Lepo vabljeni.
Za kosilo po možnosti prijave
na T. E. 766-4521 in 766-6861.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

SOBOTA, 14. oktobra:

Obojbarska tekma Repr. Zedinjena Slovenija proti C. A. Talleres, dekliška skupina, na igrišču Pivote in Manuel Castro, Remedios de Escalada, ob 17h.

NEDELJA, 22. oktobra:

Proslava Misijonske nedelje v Slovenski hiši.

NEDELJA, 29. oktobra:

Pristavski dan s celodnevni sporredom.

SOBOTA, 28. oktobra:

Manifestacijsko zborovanje ob 60-letnici Narodnega praznika in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši.

Zveze slov. mater in žena ima zopet na razpolago nove božične voščilnice. Dobite jih lahko v upravi Oznani in pri odbornicah Zveze.

Zveza slov. mater in žena sporoča izžrebane številke pri srečlovu na prireditvi 12. obletnice Zveze: 490 (avba), 817, 946, 900, 979, 184, 383, 639, 425, 687.

MEDNARODNI TEDEN

V KENIJI je umrl prvi predsednik te afriške države 89-letni bivši vodja morilske gverile Mau-mau Jomo Kenyatta. Kaniji je po umiku Angležev vladal skoro 14 let ter se je okoli njega spletel pravi osebn kult, kakor v Jugoslaviji okoli marksističnega morilskega gverilca Tita. Po nekaj letih vladanja se je Kenyatta v svoji zunanji politiki nagnil na Zahod.

Naravno pravo. Kaj zagotavlja slovenskemu narodu?

Pridi na večer v Slomškov dom, v soboto, 30. septembra 1978, ob 20.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

VII. KULTURNI VEČER

Prirodoslovno-znanstveni odsek.

V soboto 23. t. m.

DR. STANKO ŽUŽEK:

Sodobna znanost o kovinah

Slovenska hiša

Ramón Falcón 4158

Ob 20h.

Slovenski dom v San Martinu

vabi vse rojake na

VELIKO SANMARTINSKO TOMBOLO ki bo v nedeljo, 1. oktobra ob 15.30

Vredni in dragoceni dobinki, kot je to že v navadi na sanmartinski tomboli.

Po tomboli na razpolago večerja, tradicionalni čevapčići itd.

Med družabnim delom bo igral: "Slovenski instrumentalni orkester"

Rojake v San Martinu obveščamo, da bodo dne 23. in 24. septembra zastopniki doma pobirali dobinke po domovih.

PUERTAS PLEGABLES
Intermódulo

desde \$ 22.500.- m2
en maderas, vitraux,
laminados plásticos y
telas vinílicas

Fábrica, Ventas
y Envíos Interior:
Río de Janeiro 677 Cap. Fed.
812-7490 y 2069

Sucursales:
Capital: Av. Juan B. Justo 3976
San Miguel:
Av. León Gallardo 383

INTERMODULO

opozarja posebej

Slovence

na

svoje izdelke

SLOGA RAZPISUJE

POSEBNE, VEZANE DELNICE PO \$ 100.000.-

KI POLEG DIVIDEND DAJO ČLANU ŠE TE UGODNOSTI:

- BREZPLAČNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE ZA \$ 300.000.—
- PROST VSTOP NA LETOVIŠČE "SLOGA" SKOZI VSE LETO.
- BREZPLAČEN POSVET V POKOJNINSKI POSVETOVALNICI SLOGE.
- TAKOJŠNJE POSOJILLO DO \$ 500.000.— POD POSEBNO UGODNIMI POGOJI.

ZA VSE TISTE, KI BODO TE NOVE DELNICE VPLAČALI PRED 31. OKTOBROM T. L., SO ŠE POSEBNE UGODNOSTI! VSA PODROBNEJŠA POJASNILA O TEM RAZPISU DOBITE V ZADRUŽNI PISARNI OSEBNO ALI PO TELEFONU 658-6574.